

FINN BERGSTRAND



UTRÄKNINGEN



Förlaget Orda  
Deckare

Uträkningen  
av  
Finn Bergstrand

Under signaturen Måns Ripa har Finn Bergstrand  
tidigare gett ut:

*Skarvar* (2008)  
*Till förväxling lik* (2008)  
*Varggropen* (2009)  
*Avsked på grått papper* (2011)  
*Hur jag mig i världen vände* (2011)  
*Silverbäcken* (2012)  
*Torsåskuppen* (2013)  
*Dimbankar* (2015)



1:a upplagan Förlaget Orda AB 2015  
© Finn Bergstrand 2015  
Omslag: Okapi  
Typografi: Palatino  
Utgiven av Förlaget Orda AB  
Tryckt i Polen 2015  
ISBN 978-91-7553-921-8  
[www.forlagetorda.se](http://www.forlagetorda.se)

## Personerna:

**Fisen**, en rädd liten pojke

**Ragnar Sörby**, hans alias i vuxen ålder

**Karl-Erik Nergaard**. Kallad Spokie

**Peter Lagnell**, professor i kirurgi. Bosatt i Stockholm.  
Kallad Mozart

**Hedvig Lagnell**, hans fru. Bortrest

**Erik Lofvenius**, hennes älskare

**Johan Cederbring**, affärsman. Kallad Lulle

**Tore Bengtsson**, Affärsman bosatt i Singapore.  
Kallad Bamse.

**Ann-Marie Bengtsson**, hans fru

**Karl Johan von Bertz**. Slottsägare i Östergötland.  
Kallad Jonta.

**Christer Edelskog**. Justitieråd. Bosatt på Karlavägen.  
Kallad Prutte

**Douglas Lovik**, bilhandlare i Kalmar

**Jonas Falkstam**, poliskommissarie

**Jerker Källkvist**, rektor på internatskolan Skogsborg

**Gotthard Jonsson**, husfar på elevhemmet Ekbacken  
på Skogsborg. Avliden

**Greta Jonsson**, hans änka

**Adam af Klincker**. Bosatt i Askim. Kallad Tötte.

**Anders Nordmark**, lektor i engelska. Bosatt i Huddinge

**Claes Schulman**, sjuk och arbetslös. Bosatt i Norrköping

**Kjell-Olof Franzén**, predikant. Bosatt i Farsta

**Jan Ström**, förlagschef. Avliden

**Karl Ström**, son till Jan. Journalist på Expressen

**Sigurd Ström**, bror till Jan. Ekologisk fårfarmare i Småland

**Arvid Hällgren**, direktör. Ordförande i sällskapet

”Gamla Skogsborgare”

**Vendela Karlsson**, redaktör för tidskriften ”Folkets Röst”  
i Stockholm

**Alfhild Kjellén**, hennes alias

**Magnus Svensson**, polisassistent i Karlstad

## Då

Han hade legat vaken länge i väntan på att det skulle bli dags och när han åter tittade på klockan var hon nästan halv sex. Det gick inte att dröja längre, nu när det grå gryningsljuset tagit över nattens mörker. Han lyssnade noga efter ljud men ingenting hördes. Golvplankan nära tvättvasken brukade knaka om man trampade på den och därför var han extra noga med var han satte fötterna. För-siktigt hade han klätt på sig och sedan tyst smugit ut från elevhemmet.

Det var en timme kvar till väckning. Kamraterna skulle vakna och som vanligt någon ropa på honom att hämta nånting, tvinga honom borsta några skor eller hälla upp ett glas vatten. Vad som helst. Plikterna på Skogsborg var många redan vid dagens början. Om man var nykomling. Tarm. Och dessutom liten till växten och kallad Fisen. Det kändes som en skam, och det var också meningen.

De första dagarna hade han försökt vägra men snabbt lärt sig lyda befallningarna efter att ha fått stryk ett par gånger. Tarmarna skulle hållas efter och uppfostras till män. Så småningom, om några år, var det dags för honom att själv att få lära de yngre hur samhället borde fungera. Men nu var det nu som gällde. Vid frukosten fick han alltid vänta tills de äldre hade tagit för sig och middagens goda efter-rätter var oftast uppätta när det blev hans tur. Lillturen.

Övergreppen hade blivit många och vreden svår att kontrollera, men han hade tvingat sig till behärskning. Till slut kunde han ändå inte längre. Det skulle inte gå att klara av

månaderna som återstod till jullovet. Föräldrarna fick säga vad de ville. Aldrig mera Skogsborg!

Han kom ut på grusplanen framför hemmet och såg sig oroligt omkring i det bleka morgonljuset. Allt var tyst men en byig vind risslade genom trädkronorna i skogen. Det var den vägen han måste ta för att komma fram snabbast möjligt till järnvägsstationen. Och den säkraste. Pengar till biljett hade han i innerfickan och de skulle räcka också till något att äta i cafévagnen.

I skogen kände han sig trygg och småsprang lugnt framåt, visste precis vilka stigar han skulle följa. Det skulle ta en halvtimme att komma till samhället, men det räckte. Larmet efter honom skulle dröja tillräckligt länge för att han skulle hinna stiga på södergående snabbtåg. De skulle inte hinna få tag i honom. Inte den minsta möjlighet.

Då hörde han ljudet. Det lät som ett djur i dödsångest, högt och hest, men dog sedan långsamt bort. Försiktigt smög han stigen fram för att se efter. Det kunde inte vara långt borta. Plötsligt stannade han till och sjönk med bulande hjärta ner bakom en buske. I en glänta mellan träden såg han några gymnasister som böjde sig över någon på marken, slog och sparkade för att tämja honom. Han kände igen dem, några äldre pojkar från Ekbacken, ett av de andra elevhemmen. Men vad gjorde de här så tidigt på morgonen?

Det tog några sekunder och sedan såg han vem de höll fast. Spokie Nergaard, Spöket! Han kände så väl igen honom eftersom han var färgad. Pappan svensk och mamman från Jamaica. Ofta förföljd av ett band gymnasister från sista årsklassen som retade honom för hans hudfärg, men så här långt hade han aldrig sett dem gå med sin misshandel.

Nu hade de klätt av honom naken, bundit honom och skrattade åt hans utseende.

”Hör du lille Svarting, du vill väl gärna bli en Viting, precis som vi. Lika fin och vit och vacker. Nu ska du få

det precis som du vill. Vi är snälla pojkar som hjälper våra kamrater.”

De tog fram en sprejburk och sprutade honom vit över hela kroppen. Spokie hade slutat att slingra sig och kämpa emot, såg bara på dem med sina stora svarta ögon mitt i allt det vita.

Fisen vågade inte titta på längre, förstod att han skulle råka illa ut ifall han blev upptäckt. Långsamt och försiktigt drog han sig tillbaka, flydde sedan snabbt mot sitt eget elevhem. Borta var tankarna på flykt från Skogsborg. Han måste berätta för ledningen om vad han sett. Fick inte vara feg. Sämt här gick utanpå allt annat.

Men när den stora bruna byggnaden syntes mellan träden tvekade han. Alla låg och sov. Skulle husfar tro på honom? Kanske, men rektorn? Och pojkarna skulle säkert neka. Efteråt skulle han få mera smörj än han nånsin tidigare fått i sitt liv.

Och stackars Spokie? Han skulle också förstå att han hade mycket stryk att vänta ifall han pep det minsta om vad han varit med om. Inte ett ljud skulle komma från honom om vad han varit med om, lika litet som om allt annat han fått utstå i skolan.

Försiktigt smög sig Fisen tillbaka till sitt rum, klädde av sig och kröp ner i sängen. Ingen hade sett honom.

# Nu

## 1

Natten hade varit sömnlös men solen höll just på att gå upp borta vid Söder Mälarstrand och för första gången njöt han av utsikten från det lilla vindsrummet. Solskivan hade ännu knappt nått upp till den taggiga konturen av husen på Mariaberget, men strålarna träffade redan Högalidkyrkans två torn som reste sig trotsigt högt upp och lyste intensivt guldgula. Betydligt närmare honom rådde fortfarande grått mörker, men långsamt nådde solljuset snötäcket på Riddarfjärdens is och fick det att börja gnistra.

En flock änder lyfte och försvann söderut och han minde en motsvarande bild från barndomen, hur solskivan steg upp över havet och hur i gryningsljuset alla fåglar längs stranden satte igång ett gemensamt kvittrande för att hälsa den nya dagen välkommen. Hur färgerna runt honom hade förändrats nästan sekund för sekund och hur allt detta hade gripit honom och gjort honom till naturvän för resten av livet.

Den gången hade det varit sommar och livet lekte. Nu var det fortfarande vinter och plikterna trängde sig på. Dagarna var räknade och han visste vad som gällde. Ingenting väsentligt fick försummas under den tid som var kvar.

Han var redan påklädd och fullt beredd för det uppdrag som han gett sig själv inför denna dag. Klockan närmade



sig halv sju och han klev försiktigt ned för trapporna för att inte väcka grannarna. I handen höll han sin lilla väska, en alldeles vanlig brun läderväska som kunde innehålla nästan vad som helst. Den kalla morgonluften bet hårt i kinderna men han hade tur. Snart dök den rätta bussen upp. Vid Döbelnsgatan hoppade han av, gick snabbt fram till trapporna och ner mot Sveavägen, slank in genom tunnelbaneingången. Morgonrusningen var i sin början och han blandade sig gärna i mängden av alla sura resenärer.

Klockan hade blivit över åtta innan han var klar. Det var fortfarande kallt, minst 15 grader, men marssoleken sken nu högre upp från en molnfri himmel och kastade kaskader av reflexer mot honom från isflaken på Nybroviken. De bländade honom när han kom ut från mynningen av Skeppargatan och därför drog han ner pälsmössan lite djupare över ansiktet för att skydda sig och slippa kisa. Tittade ändå bort mot några vita svanar som den hårda vintern inte lyckats ta kål på. De simmade omkring i ett isfritt område, synbart obekymrade om kylan. Visste inte bättre, tog dagen som den kom, tänkte han. Så hade det också varit för den han just hade träffat. En hållningslös människa utan speciella egenskaper som skulle varit värda att ta vara på, som hade simmat omkring i livet utan att ta hänsyn till andra. Och vid det här laget vit som svanarna därute på isen.

Med fasta steg vände han in mot Nybroplan, och stötte i hörnet ihop med en jäktad Östermalmsdam som förnärad väste ett "Se er för" innan hon skyndade vidare. Han stod kvar en stund och tittade efter henne. Varför betedde sig folk på det viset mot honom och varför bara mot honom? Det hade alltid varit så. Var det något i hans utseende eller något i klädseln? I dag var den kanske en smula extravagant med hänsyn till omständigheterna.

Han stannade till framför ett konstgalleri och betraktade sig själv i fönsterglasat. En helt vanlig man, inga särskilda kännetecken. I 50-årsåldern och med några kilo för mycket i bagaget. Lite kort till växten, men inte uppseendeväckande. Inget skägg. En mörk ulster, grå halsduk. Och så den där pälsmössan som han köpte sig vid turistbesöket i Moskva för några år sedan. Stora lappar för att skydda öronen. Kanske ovanlig i Sverige och därför var det nog inte så lämpligt att han använde den fler gånger. Men det var bitande kallt och han hade en lång väg genom staden tillbaka till bostaden, så han behöll den på. Förresten hade kylan förmått många andra människor att skydda sig med tillfälliga, osköna förklädnader som de normalt säkert aldrig skulle vilja ha på sig. Han skilde inte ut sig i det sällskapet. Inte på det sättet. Han log för sig själv vid tanken.

Strax bakom hörde han ljudet av en SL-buss. Rätt nummer, och han skyndade fram till hållplatsen. Det var i sista sekunden och väskan höll på att fastna i dörren. Sist av alla trängde han sig in. Det luktade av blöta plagg och passagerarna verkade också sura, trots vintersolen som sken därutanför. En liten flicka trängdes med sin mamma nära honom och började plötsligt gråta. Det var trångt och han tyckte synd om henne, böjde sig ner och klappade henne på huvudet. Hon skrek ännu mera och mamman lyfte upp henne.

”Rör inte min dotter! Ni är ju smutsig!”

Hon tittade fientligt på hans panna där han hade satt en liten plåsterlapp över ett färskt sår. Den hade lossnat på ena sidan.

”Förlåt jag menade ingenting illa”, sade han men hon svarade inte utan drog sig i stället bort från hans närhet. Flickan hängde tyst i hennes famn och glodde på honom.

Bussen rullade vidare och han kände sig ledsen och förolämpad. Smutsig! Han hade ju bara velat vara vänlig

och omtänksam. Tjutet av några polisbilar och en ambulans passerade förbi, dog bort och han kunde åter tänka på det inträffade.

Detta förbannade vinterland där folk aldrig tinar upp! Stänger sig inne och bevakar att ingen hittar fram till dem. Gömmer sin smuts. Som nu snötäcket därutanför på gatorna. Det föll i natt och därför syntes inte allt skräp som låg därunder. Men den dagen skulle komma. Alldeles säkert! Räkenskapens Dag.

Han hetsade upp sig vid dessa tankar och fick ta några djupa andetag för att lugna ner sig. Det lyckades bara delvis.

Så småningom ska allting uppenbaras, tänkte han. Ondska avslöjas, rättvisa skipas, de skyldiga straffas, även om det kommer att ta tid.

Bussen hade nått Odenplan och han valde att stiga av för att ingen skulle märka hans upphetsning och säga något till honom. Klockan hade hunnit förbi nio och han gick in på ett kafé för att samla tankarna. En dubbel espresso och han kom åter på gott humör.

Dagen hade börjat bra. Resan tillbaka till pojkåren hade inte varit förgäves. Nu gällde det att fortsätta på den inslagna vägen även om det återstod mycket arbete. Han tänkte inte ge upp.

Kaffet piggade upp och efter en stund valde han att promenera bort till den möblerade vindslyan på Hantverkargatan som han fått hyra i andra hand genom en annons. Medelålders utlandssvensk med god ekonomi och utan familj. Rummet passade honom utmärkt och han hade betalat månadshyran i förskott, trots att det inte hade begärts.

Han behövde bara en kvart för att samla ihop sina tillhörigheter och lägga dem i en större resväska. Den blev inte tung. Efter att till sist en extra gång ha noga sökt igenom alla utrymmen efter glömda saker gick han ner på gatan och fick nästan genast en taxi som körde honom till Centralen.

## 2

Larmet hade kommit kl. 9.15 från Karolinska Sjukhuset i Solna. Kirurgprofessorn och klinikchefen Peter Lagnell hade ännu inte infunnit sig på sin arbetsplats. Dagens första operation, en komplicerad hjärnoperation på en äldre kvinna, var inplanerad till kl. 9 och kvinnan låg sövd. Det övriga teamet väntade otåligt men kunde inte sätta igång utan chefen. Han borde ha varit på kliniken redan vid åttatiden. Något allvarligt hade troligen inträffat och därför hade man efter egna efterforskningar beslutat larma såväl polis som ambulans.

Poliskommissarie Jonas Falkstam fick samtalet kopplat till sig och förbannade snart sin otur. Det luktade mord och otrevligheter lång väg - han som tänkt ge sig ledigt efter lunch för att njuta den tidiga vårsolen ute vid stugan på Värmdö.

Från den uppringande läkaren på sjukhuset hade han fått uppgiften att professorn bodde på Östermalm och att hustrun var narkosläkare på deltid och troligen befann sig på ett vetenskapligt symposium i Rom. Deras två barn som båda studerade i Lund hade kontaktats av sjukhuset och kunde bekräfta att modern befann sig i Italien medan fadern skulle vara i tjänst som vanligt.

Lagnell var allmänt känd och deltog även han flitigt i internationella kongresser, men den uppringande läkarkollegan kunde meddela att inga utlandsresor var planerade inom den närmsta tiden, däremot en stor operation denna morgon. Några vänner och kollegor hade också kontaktats

av sjukhuset men de visste ingenting. Deras chef var omtyckt och respekterad.

Falkstam gillade inte läget. Mord i de högre samhällsklasserna var extra otrevliga på grund av pressens intresse och därtill överklassens tendens att skydda de sina inför obehagliga polisförfrågningar. Han var snart sextio år och medveten om att ytterligare befordringar knappast var att vänta. Bästföredatum hade han med råge passerat och en förtidspensionering med åretruntboende ute på Värmdö var vad som hägrade för honom. Nu gällde det att ändå visa handlingskraft, men han hoppades att det till slut skulle visa sig att Lagnells försvinnande bara berodde på en förväxling i almanackan, i värsta fall ett olycksfall med tragisk utgång.

Den låsta dörren in till professor Lagnells bostad på Ridargatan var vackert utsirad och Falkstam tvekade en sekund innan han gav den väntande räddningstjänsten order om att den skulle brytas upp.

Våningen bestod av sju stora rum och kök. Den påkostade inredningen gjorde intryck på kommissarien som vid de flesta andra brottsplatsundersökningar fått vänja sig vid mera påvra interiörer. Alldeles särskilt fäste han sig vid de vackra och värdefulla tavlorna när han kom in i salongen. X:et och Zorn var kända namn för honom, likaså Matisse. Men en skarp kemikaliedoft ledde honom snabbt fram till badrummet.

Professor Lagnell låg naken och död i badkaret, bunden och med en handduk instoppad i munnen. Normalt skulle slutsatsen ha varit mord genom dränkning varefter vattnet hade tappats ut. Inga spår av misshandel eller andra yttre skador.

Detta var preliminära observationer som även vana polis-teknikerögon i stort sett skulle ha bekräftat. Men Falkstam

ställdes därtill inför något han aldrig förr hade sett eller hört talas om. Kroppen var vitmålad, från ansiktet och ända ner till fötterna. Genom det vita syntes de svarta ögonen stirra på honom, runda och skrämde. Färgen var fortfarande våt och måste ha anbringats sedan badkaret tömts från vatten. Också den tillkallade rättsläkaren, härdad av många års likbesiktningar, studsade till men låtsades sedan om ingenting, bedömde bara snabbt att mordet skett samma morgon, förmodligen mellan sju och åtta. Inga blyssyrer. Övriga kommentarer fick vänta till summeringen i Polis- huset senare på dagen.

Utanför på gatan hade journalisterna redan samlats och i trapphuset stod grannarna och glodde när den döde någon timme senare bars nedför trapporna, väl insvept så att kroppen inte skulle synas. Falkstam hade beordrat sin egen och ambulanspersonalen att hålla absolut tyst om den bisarra skändningen av den dödes kropp. Inte ett ljud till media! Vid föredragningen av fallet inför polisledningen på eftermiddagen spelade vitmålningen däremot en central roll.

”Vi har att göra med en mördare som har en stark personlighetsstörning”, menade rättsläkaren och fortsatte.

”En sällsynt otäck likskändning. Varenda kvadratcentimeter av kroppen är täckt av den vita färgen, omsorgsfullt sprejad, men med undantag av ögonen. Han ser ut som ett spöke. Jag har sällan sett något så förskräckligt. Några strypmärken finns inte på halsen och inget vatten i lungorna. Förmodligen var det inte ens från början något vatten i badkaret.”

Han fortsatte.

”Förvisso har han ändå kvävts, men på ett mycket ovanligt sätt. Målarfärgen har täppt till porerna i kroppen och hindrat den syreupptagning som är nödvändig också den vägen. Alltså kvävning, dels genom handduken i munnen, dels på grund av den täckande färgen. Mycket långsamt. En förfärlig död.”

Några bilder av den döde cirkulerade kring bordet och gjorde hörbart intryck på de församlade.

”Fanns det några spår i våningen av gräl eller slagsmål? Vad säger grannarna? Vittnen? Falkstam bekände att det inte fanns mycket att gå på.

”Våningen visar inga som helst spår av någon inkräktare som var på jakt efter något. Skrivbordet orört och likaså lådorna, såvitt jag kunde se. Ingen disk i köket så antingen var Lagnell inte uppstigen eller så hade han hunnit göra i ordning där efter frukosten. Hans kläder låg snyggt på en stol i sovrummet. Pyjamasen slängd på sängen som om han just kastat av sig den. Morgonrocken låg på golvet framför badrummet. Det troliga är att han höll på att duscha i badrummet när mördaren anlände.

”Inget vittne som har hört eller sett något?”

”Nej, vi har frågat runt i huset och nu pågår dörrknackning också i grannhusen”, upplyste Falkstam. ”Ingen har märkt något. Inga ljud från våningen eller ordväxling i trapphuset. Dörrlåset visar inga skador så mördaren måste ha blivit insläppt av Lagnell eller haft egen nyckel. Kanske var det en bekant. Eller så var det trots allt någon som trängde sig på utan att det blev något bråk som väckte grannarna. Det är inte så troligt men kan inte helt uteslutas.

Man kan fundera över kläderna. Får han en besökare på morgonen så är han väl någorlunda påklädd när han öppnar eller så har han i varje fall badrocken på sig. I så fall har han blivit avklädd och sedan bunden och lagd i badkaret. Meningen måste från början ha varit att måla hans kropp.”

”Vitmålad som en skyltdocka”, lade polismästaren till. ”Oskuldens färg. Men du ger en bild av mördaren som om han vore en man. Det är förstås det vanligaste. Fast det skulle också kunna vara en kvinna. En älskarinna med egen nyckel som han naturligtvis utan tvekan släpper in, oavsett klädseln. Kanske en kärleksstund innan dagens id tar sin

början. Och som går snett på något sätt.”

Det blev tyst kring bordet och alla tänkte efter.

”En älskarinna med mycket starka kroppskrafter, i så fall”, sade Falkstam. ”Men omöjligt är det inte. Hon är kanske medicinare själv, anatomiskt utbildad och känner till vilka punkter man ska trycka hårt på, för att offret ska förlora medvetandet. Sådana tryckningar lämnar normalt inga spår efter sig.”

Rättsläkaren nickade bifall.

”Vi kommer nog inte så mycket längre för stunden”, resolverade polismästaren efter en stunds ytterligare diskussion.

”Du får ta hand om journalisterna, Falkstam. Säg inte för mycket. Vitmålningen behåller vi för oss själva tills vidare. Också av hänsyn till offrets familj. Lagnell var en känd person och det blir säkert ändå en massa skrivelser kring hans död utan att vi ska behöva gödsla tidningarnas löpsedlar i onödan.”

Den efterföljande presskonferensen blev kort eftersom informationen var sparsam och det inte fanns mer än allmänna svar på de frågor som ställdes. Någon menade att det kanske rörde sig om ett olycksfall. Lagnell hade tagit sig ett bad, halkat och trillat ner i badvattnet. Inte helt ovanligt även om offret i det här fallet hade varit vältränat och utan kända sjukdomar. Falkstam valde att inte kommentera den teorin och andra journalister gav egna förslag. Eftersom ingenting saknades i våningen måste man utgå från något annat motiv än rån. Aftonbladets reporter snuddade vid möjligheten av en extrem kärleksakt som gått snett, men Falkstam vägrade kommentera även den spekulationen.

Missnöjda med polisens förtegenhet skingrades reporter-skaran. Den senare diskussionen dem emellan ute på gatan hade stannat vid att rånmotivet trots allt var det mest troliga. Pengar som förvarats någonstans i lägenheten och en



mördare som visste var han skulle hitta dem. Kanske hade han tvingat sitt offer att berätta. Släkten Lagnell tillhörde de rikare i landet.

I eftermiddagens TT-meddelande framhölls vilken stor förlust som drabbat svensk kirurgi. Professor Peter Lagnell hade hunnit bli femtioåttå år gammal och var en erkänd auktoritet på sitt område, i Sverige och utomlands. Därför medlem av flera internationellt kända vetenskapliga sällskap och mottagare av flera vetenskapliga utmärkelser. Som seglare av stora havskapplöpningsfarkoster hade han dessutom gjort sig känd i sportkretsar genom att vara med och vinna flera av de kända regattorna, Sandhamnsregattan, Gotland Runt, Kieler Woche till exempel.

Rektorn för Skogsborgs Internatskola, Jerker Källkvist, hajade till när han under lunchen hörde namnet Peter Lagnell nämnas i radions nyhetsutsändning. Förmodligen mördad, hittad i sitt eget badkar i våningen i Stockholm. Ett uppseendeväckande slut på en lysande karriär.

Källkvist hade inte innehaft sin rektorsbefattning mer än ett par år men hade tidigt förstått vikten av att hålla goda kontakter med skolans gamla elever, inte minst med styrelsen för deras kamratförening. Lagnell var en av skolans mera framgångsrika före detta elever, någon som man i marknadsföringen gärna pekade ut som exempel på undervisningens kvalitet vid Skogsborg. En lång stilig man som ofta syntes i officiella sammanhang. Han hade visserligen inte brukat delta i kamratföreningens årliga sammankomster men däremot skänkt generösa ekonomiska bidrag till den och till skolans fritidsverksamhet.

Källkvist gick ner till arkivet i källarvåningen för att hitta ytterligare uppgifter som skulle kunna användas vid den parentation som traditionsenligt borde hållas nästa dag vid morgonsamlingen, liksom till den artikel som måste skrivas

i nästa nummer av skolans tidning.

Till sin överraskning upptäckte han att Lagnell varit ett svagt nummer i skolan, dåliga betyg och därtill ifrågasatt vad gällde uppförandet. Hans husfar på hemmet Ekbacken hade vid ett kollegiesammanträde haft allvarlig kritik mot Lagnell och i en PM från december 1973 hade den ytterligare preciserats. Men enligt protokollet hade den dåvarande rektorn funnit kritiken överdriven och delvis ogrundad. På våren 1974 hade husfadern på Ekbacken, Gotthard Jonsson, sagt upp sig från sin tjänst vid skolan, uppenbarligen på grund av motsättningar till skolledningen.

Källkvist letade länge efter den fyrtioett år gamla promemorian, men den var utrensad. Efter tjugofem år, som det var föreskrivet i arkivreglerna.

Han suckade och bestämde sig för att inte gräva mera i det förgångna. Alla har vi gjort dumheter i ungdomens yra men huvudsaken är att vi mognar. Det var så man måste se på eleverna, tänkte han.

### 3

I en våning högt upp i Friendship Tower i Singapore hade Tore Bengtsson placerat sig vid datorn och läste nätupplagan av Svenska Dagbladet. Hans fru satt i soffan och försökte lösa korsordet ur den söndagsupplaga av samma tidning som mannen ett par dagar tidigare plockat fram på nätet och printat ut till henne. Uppgiften var som vanligt svår att lösa och skulle så vara.

Paret Bengtsson levde ett lyckligt och stilla liv i ekvatorns närhet. Pengar fattades dem inte och i den svenska kolonin var de accepterade, om än ej särskilt respekterade på grund av rykten om deras förflutna.

De hade fått betala en hel del för våningen men det ekonomiska hade inte varit något problem efter en serie lyckade affärer hemma i Sverige. Inte heller flytten till Singapore hade vållat några komplikationer även om tiden varit knapp innan polisen slog till. För säkerhets skull hade de skrivit över sin fasta egendom på barnen och själva några dagar tagit in på ett enkelt hotell i Paris.

Men i Singapore var det bättre. Där behövde de inte kämpa med det franska språket och med fransk byråkrati. Allting var mycket lättare och enklare, så länge man kunde betala för sig. Efter nästan två års vistelse var de medlemmar i den stora svenska företagarföreningen och dessutom invalda i flera klubbar med golf och god mat som specialiteter.

Några restriktioner för besök i de asiatiska grannländerna fanns inte, det var bara till Sverige och övriga EU som vägen var stängd för Tore. Hustrun däremot kunde resa fritt

även till hemlandet men hon hade inte riktigt klart för sig varför mannen vid sådana tillfällen valde att stanna kvar utomlands. Han skyllde på behovet av att vara nära sina affärskontakter.

"Hjälp mig Tore! Öring – fem bokstäver, vad kan det vara?" Han funderade en stund.

"Atoll", så klart.

"Vad du är duktig!"

Det blev tyst en stund.

"O Herre Gud!!!"

Utropet från mannen fick henne att vakna upp från ytterligare korsordsproblem.

"Vad är det som har hänt?"

"En gammal kompis från Skogsborg är död. Peter Lagnell."

"Kände du honom? Jag tycker jag har hört namnet."

"Klasskompis. Vi var rätt mycket ihop under skoltiden, men sedan skildes våra vägar, som det så vackert heter."

"Då så. Inte mycket att sörja väl?"

Han var tyst en stund och läste vidare.

"Peter har blivit mördad. Polisen har ett stort pådrag för att leta rätt på den skyldige."

Hon reste sig och läste över hans axel artikeltexten på datorskärmen.

"Otäckt! Men det rör väl inte dig så mycket. Ni har ju inte träffats på länge."

"Sörja är väl för mycket sagt, men vem fan kan det vara som har mördat honom? Det sägs inte rakt ut men han tycks ha blivit dränkt i sitt eget badkar, bunden och med munkavle."

"Så hemskt!"

"Det är det minsta man kan säga. Peter var förstås en framgångsrik kirurg och hade säkert avundsmän bland medicinarna av den anledningen. Det är normalt. Men inte

mördar man av den anledningen. Kanske var det nån som avskydde honom av nåt annat skäl fastän tidningarna inte tror det. Peter kunde vara rätt stöddig.”

”Strunt i det nu Tore! Dags att åka till klubben och få en bit mat. Tanglin satsar på thailändskt den här veckan.”

Tore Bengtsson brummade missbelåtet.

”Låt mig bara ringa ett telefonsamtal.”

Han gick in till sitt arbetsrum för att få vara ostörd och kom efter en stund tillbaka och såg lättad ut.

”Det gissas på att han har blivit rånad, just när han på morgonen var på väg till sitt arbete. Någon som trängde sig in i våningen. Polisen tror att det är en liga som har specialiserat sig på tidiga morgonbesök. Som ringer på när folk står i badrummet och rakar sig och gör sig i ordning innan de går till jobbet. Hur de nu klarar den tajmingen.”

”Du har dina kontakter, Tore! Bra att ha sådana, också när det inte är man själv som är illa ute!” Han tittade på sin fru, gillade inte hennes antydningar om gamla händelser men bestämde sig för att inte ge svar på tal.

”Skönt att vi har flyttat hit. Sverige har blivit ett laglöst land. Det är bara på somrarna man kan bo där.”

”Jamen kom med mig då den här gången! Snart är det dags. Tänk så fint vi kan ha det tillsammans ute på Dalarö! Det är ju flera år sedan du var där sist.”

Tore Bengtsson muttrade avvisande.

”Du vet att jag inte tål det politiska klimatet i Sverige och nu blir det snart val och kommunisterna tar kanske makten. Jag vill inte komma i närheten av sånt folk, det vet du!”

## 4

Äntligen svarade hon! Han hade prövat olika telefonnummer, sökt henne i receptionen och talat med några av hennes kollegor. Jo, de hade sett Hedvig Lagnell i vimlet men just nu var hon någon annanstans. Även andra hade tydligen sökt henne, tänkte han. Polisen förstås.

"Vad är det med dig Erik? Du låter så upprörd."

"Det har hänt något förskräckligt och jag var tvungen att genast få tag i dig innan du får reda på det på annat sätt."

"Jamen, vad är det då, det låter allvarligt."

"Din man är död."

"Vad säger du! Är Peter död?"

"Inte nog med det. Han har blivit mördad."

Det blev tyst några sekunder på Rom-sidan av telefonledningen.

"Peter död! Mördad! Det är ju fruktansvärt! När hände det? Vad vet du mera?"

"Kvällstidningarna är fulla med uppgifter och spekulationer. Du kan själv läsa på nätet. Mördaren har sökt upp honom tidigt i morse och strypt eller dränkt honom i badkaret. Det är förfärligt!"

Hedvig Lagnell tänkte efter en stund.

"Det tycker jag också, men jag kan inte känna någon riktig sorg. Jag skäms. Peter var nonchalant och överlägsen mot folk. Och mot mig var han en tyrann. Måste jag brista ut i gråt och förtvivlan?"

"Älskade, säg inte så! Du har ju ändå varit gift med honom i många år."

"Och dig har jag kommit tillbaka till, fast sent i livet och nu kan vi äntligen leva öppet med varandra. Den glädjen är betydligt större. Är inte också du glad nu?"

"Jovisst är jag det. Både ja och nej. Men låt oss hålla inne med det. Du kan väl ändå föreställa dig vad folk skulle säga om vi går för fort fram! Förresten får du nog förbereda dig på att det blir polisförhör. Det verkar inte finnas några spår efter mördaren och polisen letar efter motiv. Du kan få frågor."

"Motiv, vadå? Det vet väl inte jag något om!"

"Till exempel att hans efterlämnade hustru kan ha haft anledning att önska hans hädanfärd för att äntligen få loss hans förmögenhet och använda den till egen fördel och till sin nye mans. Min firma ligger fortfarande risigt till och det måste betraktas som motiv nog den dagen ditt och mitt förhållande blir känt. Vilket bör undvikas i det korta perspektivet. Och jag ligger dessutom illa till rent personligt. Har inget alibi för den här tisdagsmorgonen. Jag låg och sov och hade ingen vacker kvinna vid min sida, om nu det hade hjälpt upp min situation."

"Du skulle bara vågat!"

Hon skrattade men tänkte sedan efter.

"Jag förstår visst vad folk skulle kunna tro. Och polisen. Så jag säger ingenting alls om min älskade Erik."

Han funderade. Det här var viktigt.

"Jo det ska du nog göra, ifall de frågar om det. Andra har kanske redan berättat om oss, sett oss på stan eller så. Vi känner varandra från skoltiden och träffas ibland. Mera behöver du inte säga. Det är mycket nog. Misstankarna kan ändå falla på oss. Du har förstås alibi, men det har inte jag. Vi kan ha konspirerat tillsammans."

"Säg inte så Erik! Hur kan någon vettig människa tänka på det viset? Orimligt!"

"Tro vad du vill, men poliser är misstänksamma. Det är

sånt de är betalda för, så avbryt och ta första flyg hem. Det är vad man väntar sig av en änka.”

”Tycker du det? Ja, då gör jag väl som du säger.”

Hedvig Lagnell stod länge kvar och funderade efter telefonsamtalet. Nu började ett nytt liv. Sälja den tråkiga Östermalmsvåningen och gifta om sig. Flytta med Erik till en modern våning. Somrarna i huset på Runmarö. På vintern härliga utlandsresor. Inga ekonomiska bekymmer längre. Den snåle Peters förmögenhet skulle räcka till det ljuva livet både för henne och Erik, och naturligtvis också för barnen. Han hade nog rätt. Bäst att tala om att de kände varandra när det blev dags för polisförhör.”

En receptionist kom fram och räckte henne en mobiltelefon.

”Dr. Lagnell. An urgent call from Stockholm.”

Hon suckade och tog emot luren, samlade sig först för att kunna ge de rätta svaren.

Den uppringande poliskommissarien Falkstam kunde notera att Hedvig Lagnell blev djupt bestört över beskedet om makens död. Mellan snyftningarna lämnade hon de önskade beskeden om sin vistelse i Rom och lovade att omgående ta ett flyg hem för att förenas med sina barn och stå till polisens förfogande vid efterforskningarna efter mannens mördare.



## 5

Jakten på Peter Lagnells mördare hade pågått några dagar, men utan något som helst resultat. Kommissarie Jonas Falkstam bläddrade uppgivet i anteckningarna som samlats i flera pärmar efter upptäckten av den döda kroppen. Där fanns inte mycket att gå på utöver sakupplysningarna från morddagen. Inga tecken på stöld. Teknikerna hade trots mycket letande inte hittat vare sig fingeravtryck eller DNA. Inget som kunde bli till användning när man hittat någon misstänkt.

Han kände pressen från polisledningen och från media att visa på åtminstone något intressant korn från spaningarna. Men när det inte fanns något alls att redovisa! Alla kända släktingar och vänner till den mördade hade kontaktats men ingen hade kunnat ge något uppslag som förde utredningen vidare. Ingen avundsjuk konkurrent eller fiende av annat slag inom synhåll. Ingenting.

Vad gällde Lagnells liv hade Falkstam redan från första dagen samlat upplysningar i en anteckningsbok där han allteftersom förde in nya uppgifter. Mordoffret hade tidigt riktat in sina medicinstudier på kirurgin och doktorerat på en avhandling om en ny epokgörande teknik för att utföra tranplantationer inne i hjärnan. Det var ett lagarbete på institutionen i Uppsala, men med Lagnell som den ledande forskaren. Professuren i Stockholm hade inte låtit vänta på sig. Snart därefter, vid trettiofem års ålder, äktenskap med en annan läkare, Hedvig Rosén. De hade av allt att döma varit lyckliga i äktenskapet, och dessutom ett känt par i

societetssammanhang. Såvitt Falkstam förstod hade de inte behövt bli nersmutsade av fjantiga reportage i den koloretrade veckotidningspressen. Två barn, pojkar, hade de och båda studerade vid universitetet i Lund. Medicin förstås.

Banken hade kunnat upplysa att ekonomin var stabil, minst sagt. Den stora lägenheten på Östermalm och så en sekelskiftesvilla med strandtomt ute på Runmarö. Något lyxliv hade Lagnell ändå inte fört, bortsett från seglingsintresset.

Hedvig Lagnell var på väg hem från Rom efter flera dagar på en kongress där. Knappast en trolig bakgrund för ett crime passionelle, tänkte Falkstam.

Parets två söner hade förhörts av Lundapolisen men hade inte haft några uppgifter av värde för utredningen eftersom de av geografiska skäl haft sparsamma kontakter med föräldrarna de senaste månaderna. De var för övrigt helt absorberade av förberedelserna inför den kommande studentkarnevalen.

Men så var det vitmålningen av liket. Falkstam hade funderat mycket över detta. Den måste ha någon innebörd! En signal av något slag, men till vem? Eller var det bara en ond och helt meningslös handling av mördaren? Kanske fanns det någon i Lagnells omgivning som kunde ge en förklaring eller åtminstone teori om vad vitmålningen hade för bakgrund. Kanske en signatur som mördaren lämnat efter fullbordat arbete? Nej, knappast troligt, sådant förekom bara i dåliga deckare. Vitmålningen måste ändå betraktas som en signal, ett spår, men vart pekade det? Och varför ville mördaren ta en sådan risk som kunde leda till upptäckt?

Med en trött suck stoppade Falkstam in anteckningsboken och övriga handlingar i sitt kassaskåp, hämtade bilen ur garaget och åkte hem för att sova på saken.

När han nästa morgon återkom till sitt tjänsterum blinkade telefonsvararen. Det var en god vän och kollega på ekobrottsmyndigheten som berättade att uppgifter om det vitmålade liket var på drift i Polishuset och hade nått också honom. Det var alltså en fråga om timmar innan tidningarna skulle få tag i den nyheten och svämma över av spekulationer. Kritik av polisens arbetsmetoder skulle följa.

”Så du borde nog gå ut med uppgiften genast och inte vänta på murvlarna. Men jag har ett tips till dig”, fortsatte han.

”Jag lyssnar”, svarade Falkstam, plötsligt hoppfull.

”Det är ett minne från barndomen. Jag växte upp i Sunne och jag minns att det inträffade ett mystiskt dödsfall borta på internatskolan Skogsborg. En elev hade hittats död i skogen, naken och vitmålad. Det blev aldrig klarlagt vem som var den skyldige. Det är ungefär fyrtio år sedan då jag själv gick i grundskolan. Vi pratade mycket om det, kamraterna emellan, och vi tyckte alla att det var läskigt. Kanske finns det en länk mellan de här händelserna fastän det har gått så lång tid.”

”Tack ska du ha, jag ska ta en titt på det, även om det är ett långskott. Menar du att det skulle kunna vara samme mördare som efter fyrtio år slår till igen?”

”Inte särskilt troligt, men uteslut ingenting!”

Material om det olösta mordfallet med den vitmålade pojken från Skogsborg var inte svårt att hitta i polishusets arkiv. I början av oktober 1973 försvann en gymnasist, Karl-Erik Nergaard, från sitt skolhem och hittades senare död i skogen. Han kallades på skolan för ”Spokie”. Fallet var ovanligt eftersom kroppen hittades naken, bunden och vitmålad från topp till tå. En bindel satt hårt åtdragen över munnen. Döden hade inträtt, inte genom vanlig kvävning, utan på grund av målarfärgen som inte tillät kroppens hud att andas. Processen hade tagit tid och måste ha vållat

offret fruktansvärda kval. Likheterna med Peter Lagnells död var påtagliga.

Det antogs i utredningen att Nergaard utsatts för grym mobbning av andra elever men vid förhören hade alla nekat. Ingen hade hört eller sett något. Till slut fick utredningen läggas ner, och detta trots att övergreppet mot pojken dessutom hade rasistiska övertoner eftersom Nergaard var färgad, pappan vit men mamman från Karibien. Spaningsledaren hade ansett det troligast att någon eller några av skolkamraterna var skyldig. Men det kunde ändå inte helt uteslutas att pojken fallit offer för rasistiska personer från trakten utan kontakt med skolan. Det senare var den teori som framfördes från skolledningens sida.

Efter en stunds letande på nätet hittade Falkstam fram till en mera utförlig biografi över Peter Lagnell. Uppgifterna var omfattande men tidigt i texten lyste en mening mot honom: "Studentexamen 1974 vid Skogsborgs Internatskola." Här fanns länken!

Ett möte hos polischefen ledde till att flera poliser avdelades att göra en kartläggning av i första hand Lagnells jämnåriga kamrater från den tiden, i andra hand samtliga gymnasister vid skolan hösten 1973. Var hade de därefter hamnat i tillvaron? Var fanns de nu? Kanske i Stockholm. Hade några av dem senare i livet upprätthållit kontakter med Lagnell?

Ett telefonsamtal med Skogsborgs rektor ledde till en försäkran att man från det hållet skulle göra allt för att hjälpa polisen i dess arbete. Vad gällde lärarna på skolan var tyvärr de flesta bortgångna, däribland den dåvarande matematikläraren och husfadern Gotthard Jonsson på elevhemmet Ekbacken där Lagnell hade bott. Annars hade säkert många upplysningar kunnat erhållas från denne. Men det fanns kanske andra kvar i livet som hade minne av Lagnell. Rektorn lovade återkomma.